

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

WAT IS EEN DEGENERATIEZIEKTE?

In zijn studie over mytonia congenita komt collega SANDERS tot de conclusie, dat dit geen degeneratieziekte is. Uit den tekst zou ik opmaken, dat hij onder een degeneratieziekte verstaat een ziekte, die met geestelijke afwijkingen verband houdt. Uit zijn slotsom echter, waar als 3e staat, dat het geen degeneratieziekte is en bovendien als 4e nog eens, dat er geen verband bestaat met geestelijke afwijkingen moet ik besluiten, dat mijn opvatting niet geheel juist is.

Voor mij hoort het begrip degeneratieziekte meer bij verlaten, ietwat vage opvattingen uit den bloeitijd van het Darwinisme, dan bij de theorie van MENDEL.

Misschien wil collega SANDERS met een enkel woord duidelijk maken wat hij onder een degeneratieziekte verstaat.

Amsterdam, 24 Februari 1935.

F. WIBAUT.

Collega WIBAUT heeft in zooverre gelijk, dat het theoretisch beter ware geweest het woord degeneratieziekte niet te gebruiken. Toch heb ik dat gedaan, omdat VISSER en anderen in hun publicatie over de mytonia congenita het woord „Degenerationskrankheit” gebruiken, waarvan ieder de bedoeling begrijpt. Dat ik onder degeneratieziekte niet alleen bepaalde geestelijke afwijkingen samenvat, is duidelijk. Beter is het, het woord: minderwaardigheidsziekte te gebruiken, waaronder dan verstaan wordt elke erfelijke afwijking, welke phaenotypisch tot gevolg heeft, dat het individu in een minder gunstigen toestand komt. Het woord degeneratie is echter in het medisch vocabularium zoo gebruikelijk, dat het mij geen bezwaar lijkt dit woord te blijven toepassen, al heeft het zijn ontstaan misschien te danken aan opvattingen, die thans niet meer algemeen worden gedeeld.

J. SANDERS.

HET ARTSEN-NOODFONDS.

Het Artsen-Noodfonds, in 1933 opgericht met het doel, den nood te lenigen van de collega's, die Duitschland moesten verlaten, is, daar er geen giften meer binnenkomen, aan het einde van zijn taak geraakt. Wij meenen thans aan de Nederlandsche artsen verslag te moeten uitbrengen over de werkzaamheden van het Noodfonds.

Tot eind Augustus 1934 is binnengekomen een bedrag van ongeveer f 4.800.—. Hieronder boekten wij een 5-tal giften van f 100.—, één zelfs van f 160.—, terwijl de afdelingen Zaanland en Twenthe ons verblijdden met giften van respectievelijk f 200.— en f 100.—. Van een niet-geneeskundige werd een bijdrage van f 135.— ontvangen. De resterende bedragen werden ons in bijdragen van f 50.—, f 25.—, f 10.— en minder toegezonden.

In totaal hebben 200 geneesheeren ons geldelijken steun verleend, dit is nog geen 5 pCt..

Het grootste deel der uitgaven diende tot ondersteuning van Duitse collegae, die hier niet in hun levensonderhoud konden voorzien. In den regel droegen wij de helft bij, de andere helft werd door het Algemeen Comité voor Joodsche vluchtelingen bijgedragen. In twee gevallen hebben we een som in eens verstrekt met behulp waarvan het den betreffenden collegae mogelijk werd een niet-medischen werkkring te vinden, waardoor zij in hun onderhoud konden voorzien. Twee collegae, die, omdat zij van oorsprong Nederlander waren, van den Minister toestemming verkregen hier te studeeren en een Nederlandsch diploma te verwerven, hebben wij gemeend daarbij te moeten helpen.

In andere gevallen is een som beschikbaar gesteld om het mogelijk te maken een specieele cursus te volgen of laboratoriumwerk te verrichten.

Meer dan 50 collegae hebben zich tot ons om raad en steun gewend. Het uitvoerend Comité te Amsterdam hield daarvoor op geregelde tijden een bijeenkomst, waar besproken werd op welke wijze hun hulp kon worden verleend of raad gegeven. Ondergeteekenden hebben persoonlijk talrijken ontvangen om nader op de hoogte te komen van hun toestand. Helaas is het in vele gevallen niet gelukt een afdoende oplossing te vinden, ondanks pogingen in het buitenland om daar plaatsing te vinden. Thans is de toestand zoo, dat in schier alle landen ook buiten Europa maatregelen genomen zijn, waardoor vestiging onmogelijk wordt. Enkele collegae zijn teruggegaan naar Duitschland, anderen hebben getracht elders een bestaan te vinden.

Het Comité voor Deutsche Intellectueelen heeft haar arbeid op 1 September gestaakt en is geliquideerd.

Met betuiging van dankbaarheid voor den ontvangen steun,

Namens het Uitvoerend Comité,

P. A. DE WILDE, *voorzitter.*

H. LITWER, *secretaris.*

Amsterdam, Maart 1935.

TOEREKENBAARHEID EN BIOLOGIE.

De verwarring, door collega WAARDENBURG in zijn openbare les gesticht met de hanteering van het begrip „toerekenbaar” — als ware dit een goed begrensde eigenschap, waarvan men de erfelijkheid kan toetsen — is door zijn toelichting (cf. het ingezonden stuk onder den titel: „Toerekenbaarheid en erfelijkheid”) niet geringer geworden.

Wie erfelijkheid op biologischen grondslag bestudeert, moet zich houden aan definieerbare begrippen: goed te omschrijven symptomen of symptomencomplexen of goed gekenmerkte feitelijke toestanden. Daartoe behoort toerekenbaarheid allerminst. Het is een subjectieve beoordeeling (o.a. zelfs afhankelijk van ethische en religieuse factoren), in hoeverre men in een bepaald geval iemand voor een bepaalde daad verantwoordelijk acht. Zelfs voor „normalen” geldt: duo si facient idem, non est idem.”

En men kan er per slot van rekening over twisten, of men in bepaalde omstandigheden een hond zwaarder moet toerekenen, dat hij een stuk worst van de tafel steelt, dan een paralyselijder een zedendelict of een melancholielijder een poging tot zelfmoord.

Een individueel peil van tusschen 0 pCt. en 100 pCt. gelegen toerekeningsvatbaarheid voor alle daden is een onbruikbaar postulaat. In studies over erfelijkheid kan het begrip toerekenbaar geen eenheid zijn, waarmede iets te bereiken valt.

Arnhem, 2 Maart 1935.

J. G. SCHNITZLER.

Misdadigheid is een sociologisch, dus een complex verschijnsel en toch kunnen meermalen onder de vele voorwaarden, ook erfactoren van overwegende of beslissende beteekenis worden. Toerekenbaarheid is — naar SCHNITZLER terecht opmerkt — geen afgebakende biologische grootheid en als zoodanig, oók naar mijn meening, stellig geen erfelijke eigenschap. En toch zijn er onder de vele voorwaarden ook erfactoren, die haar kunnen doen verminderen. De verwarring is niet door mij ontstaan, maar allereerst door de leer der over geslachten toenemende kiemontaarding van den psychiater MOREL (in het derde geslacht zou achterlijkheid, zielsziekte en zelfmoord, in het vierde idiotie ontstaan). Zij is voortgezet door de ook een tijd lang door novellisten en dramaturgen gretig overgenomen leerstellingen van de school van LOMBROSO, die blijkbaar thans nog aanhangers telt. Juist omdat de moderne genetica sterk onder den indruk is van de wisselwerking van erfactoren onderling en met levensomstandigheden, kant zij zich tegen te ver strekkende algemeene fatalistische conclusies, die verwarrend op de geesten werken en